

RECENZIA

Experimentálne modely chorôb, J. Holzerová (Ed.)

Bratislava, Vydavateľstvo UK 2003, 112 strán.

Podstatný prínos pre rozvoj medicíny znamenajú experimentálne modely chorôb. Modelovanie chorôb a chorobných stavov však nie je len prínosom pre hľadanie nových ciest v teoretickej a klinickej medicíne, ale aj pre vedeckovýskumnú a výchovnovzdelávaciu činnosť. Vydavateľstvo UK v Bratislave vydalo spolu s Edičnou komisiou LFUK už dlho očakávanú a na knižnom trhu žiadanú publikáciu *Experimentálne modely chorôb*, ktorú s kolektívom spoluautorov zostavila a napísala MUDr. J. Holzerová z Ústavu patologickej fyziológie LFUK v Bratislave.

Moderný medicínsky výskum poznania mechanizmov etiopatogenézy chorôb, ako aj štúdium ich možného ovplyvnenia farmakami stále cielenejšie vyžaduje využitie animálnych modelov humánných ochorení. Publikácia na 112 stranách s bohatou obrazovou dokumentáciou nastoľuje základné otázky experimentálnej práce na zvieratách s akcentovaním etických princípov. Autorka člení text na všeobecnú a špeciálnu časť, čím publikácia poskytuje koncízny prehľad chorôb a patologických stavov. V úvode každého modelu je definícia stavu a opis patofyziologických súvislostí na základe najmodernejších poznatkov. Nasleduje cieľ pokusu, experimentálne metódy a prípadné chirurgické postupy (modelovanie). Takto je opísaných a prezentovaných spolu 35 experimentálnych modelov chorôb a patologických stavov v 8 kapitolách (všeobecná patofyziológia, dýchací systém, krv a krvotvorný systém, kardiovaskulárny systém, uropoetický systém, GIT, endokrinný systém, nervový systém). Z konkrétnych modelov, ktorých metodológia sa v publikácii uvádza, môžeme uviesť napríklad tieto animálne modely chorôb a patologických stavov: anestézia (štádiá celkovej anestézie, morča, králik), nefrektómia, apendektómia, gastroenteroanastomóza (operačný postup, králik), dehydratácia, hyperémia, trombóza, anafylaktický šok (všeobecná patofyziológia, králik, žaba, morča), asfyxia (respiračná insuficiencia, morča), bronchospazmus (bronchiálna astma, morča), embólia a. pulmonalis (pľúcna embólia, králik), anémia (akútna a chronická posthemoragická anémia, králik), hypertrofia srdca (tlakové a objemové preťaženie srdca, pes, králik), zlyhanie srdca (adaptácia a zly-

hanie srdca pri objemovom preťažení, králik), kardiomyopatia (kardiotoxický účinok cytostatík, potkan), fibrilácia a flutter predsiení a komôr srdca (poruchy srdcového rytmu, králik), akútny infarkt myokardu (ischémia myokardu, pes, králik), NO-deficientná hypertenzia (vazokonstrikcia ciev, potkan), hemoragický šok (šok, králik), proteinúria (nefróza po sublimáte, potkan, králik), nefrotický syndróm (funkčné poškodenie obličiek, králik), žalúdočný vred (stresové vrede, potkan), experimentálny ikerus (obštrukcia žlčových ciest, pes), experimentálna apendicitída (zápal, štádiá apendicitídy, králik), experimentálna adrenalektómia (insuficiencia kôry nadobličiek, potkan, králik), tetania (neuromuskulárna vzrušivosť, potkan), diabetes mellitus (imunizácia, chemický DM, potkan), audiogénna epilepsia (epileptický proces, potkan).

Autorka i prispievatelia majú bohaté dlhoročné skúsenosti v oblasti výučby patofyziológie s využitím experimentálnych animálnych modelov, čo dokumentuje aj vysoká odborná a didaktická úroveň publikácie. Z opisov priamo cítiť vlastnú skúsenosť autorov textov s experimentálnou prácou, čo umožňuje aj menej skúseným experimentátorom jednotlivé modely humánných ochorení na zvieratách zrealizovať. Prezentované dielo vyplní určitú medzeru v odbornej literatúre, pretože takto zameraná moderná publikácia na Slovensku zatiaľ chýbala. V neposlednom rade oceňujem aj polygrafické spracovanie publikácie – čítavé texty doplnené schematickými obrazmi a tabuľkami, modernú formu i prebal publikácie, ktoré publikáciu priradujú k učebniciam patofyziológie prof. Hulína.

Prezentovaná publikácia poskytuje základy pre predklinickú výučbu študentov lekárskejších, farmaceutických, veterinárnych, ale aj prírodovedných a ďalších fakúlt, súčasne je doplnením odbornej literatúry v oblasti práce s experimentálnymi zvieratami, takže knihu odporúčam nielen študentom, ale aj doktorandom, vedeckým pracovníkom a učiteľom uvedených študijných odborov.

Marián Bernadič